

Hastane Öncesi Sağlık Hizmetlerinde Ev Kazalarına Güvenli Yaklaşım

Muhammet BAYRAKTAR¹

Giriş

Dünya Sağlık Örgütü'ne (DSÖ) göre dünya-
daki ölümlerin %9.0'unu ve hastalık yükünün
%12.0'sini oluşturan yaralanmalar; kasıtlı yaralan-
malar ve kasıtsız yaralanmalar, yani kazalar olarak
ikiye ayrılmaktadır (1,2). Sözlükteki anlamına da
uygun bir şekilde DSÖ tarafından kişinin iradesi
dışında, aniden gelişen, dışarıdan etkilerle oluşan
ve fiziksel ve/veya düşünsel anlamda kişiye zarar
veren durum olarak tanımlanan kazalar; bireyin
gündelik faaliyetlerini sekteye uğratabilecek, mal
veya can kaybına da yol açabilen her türlü olay-
lardır (3-5).

Kazaları gerçekleştikleri yere, oluş şekilleri-
ne ve yaralanmanın türüne göre sınıflandırmak
mümkündür. Ev içinde veya bahçesi, garajı, vb.
gibi ek alanlarında meydana gelen ve taşıt kulla-
nımıyla, işle veya sporla ilgili olmayan bütün ka-
zaları kapsayan ev kazaları; tüm kazaların yakla-
şık dörtte birini oluşturması nedeniyle ayrı olarak
önem taşır (5-7). Çünkü hem ambulans ekibinin
hem de acil servis çalışanlarının günlük rutinle-
rinde ev kazaları geçirmiş hastalarla karşılaşma
olasılıkları vardır.

Acil sağlık çalışanlarının ev kazalarının ne-
denleri ve türleri hakkında bilgi sahibi olmaları;
hem olay yerinde kendilerini koruyucu önlemleri

almalarını, hem de gerekli acil müdahaleleri en
uygun şekilde yapmalarını mümkün kılması açı-
sından önemlidir.

1. Ev Kazalarının Nedenleri

Araştırmacılar fiziksel, fizyolojik, biyokimyasal,
vb. faktörler kadar insanla ilişkili faktörlerin de
kazaların oluşumunda etkileri olduğunu belirt-
mektedirler. Yani çevresel ve kişisel faktörler ka-
zaların meydana gelişinde birlikte rol almaktadır
(5,8).

1.1. Çevresel Nedenler

Evin dışında bulunan giriş yolu ve kapısı, merdi-
venler, varsa havuz ve bahçe, asansör ile evin için-
de bulunan antre, yaşam, yemek, uyku bölümleri
ve banyo, tuvalet, mutfak, balkon gibi alanlara
ait özellikler ev kazalarının çevresel nedenlerini
oluşturmaktadır (5).

Çukurlar içeren bir giriş yolu, keskin ve pas-
lı yüzeyler içeren bir giriş kapısı, dar ve kaygan
merdivenler, güvenlik önlemleri alınmamış boş
veya dolu havuzlar, periyodik bakım ve kontro-
lü yapılmamış asansörler evin hemen dışındaki
kazalara yol açabilecek aksaklıklara örnek olarak
sayılabilir. Benzer şekilde kaymaya neden olacak
zeminler, yetersiz havalandırma, uygun olmayan

¹ Dr., Niğde İl Sağlık Müdürlüğü, drmbayraktar@gmail.com

Kaynaklar

- Holder Y, Peden M, Krug E, et al. (2001). Injury surveillance guidelines. Geneva: World Health Organization
- Peden M, McGee K, Sharma G. (2002). The injury chart book: a graphical overview of the global burden of injuries. Geneva: World Health Organization
- Türk Dil Kurumu (2020). Güncel Türkçe Sözlük. (30/01/2020 tarihinde <http://sozluk.tdk.gov.tr/> adresinden ulaşılmıştır).
- Christoffel T, Gallagher SS. (2006). Injury prevention and public health: practical knowledge, skills, and strategies. Sudbury, MA: Jones and Bartlett Publishers
- Erkal S. (2011). Ev kazaları. Ankara: Detay Yayıncılık
- Patel MG, Darshan KM, Kartha Girija P, et al. A study on occurrence of indoor accidents in field practice area of UHTC in Surendranagar. *Healthline J Indian Assoc Prev Soc Med*, 2013; 4: 32-7.
- Kurt FY, Aytekin A. 0-6 Yaş Grubu Çocuklarda Ev Kazaları. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 2015; 2: 22. doi:10.17681/hsp.26873.
- Stack HJ, Elkow JD. (1966). Education for safe living. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall
- Tezcan S, Aslan D, Yardım N, et al. Ankara ili Altındağ Merkez 1 No'lu Sağlık Ocağı Bölgesi'nde kaza sıklığının saptanması ve kazaların bazı faktörlerle ilişkisinin belirlenmesi. *Ege Tıp Dergisi*, 2001; 40(3): 165-73.
- Özdemir U, Reşitoğlu S, Tolunay O, et al. Evaluation of Home Accidents in Children Admitted to Pediatric Emergency Unit. *Turkish Journal of Pediatric Emergency and Intensive Care Medicine* 2016; 3: 146-50. doi:10.4274/cayd.48615.
- Dizdar EN. Kaza sebeplendirme yaklaşımları. *TTB Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi*, 2001; 2(7): 26-31.
- Yalaki Z, Tasar MA, Kara N, et al. Sosyoekonomik Düzeyi Düşük Olan Ailelerin Ev Kazaları Hakkında Bilgi Düzeylerinin Ölçülmesi. *Akademik Acil Tıp Dergisi*, 2010; 9(2): 129-33. doi:10.4170/jaem.2010.95866.
- Albayrak P. (2015). Bebekler ve Çocuklar İçin Temel İlk Yardım (Altıncı baskı). Ankara: Boyut Yayın Grubu
- NHS Direct Wales (2015). Accidents to children in the home. (13/02/2020 tarihinde <https://www.nhsdirect.wales.nhs.uk/encyclopaedia/a/article/accidentstochildreninthehome> adresinden ulaşılmıştır).
- Arıca V, Dağ H, Kalçın S, et al. Çocuklarda suda boğulmalara güncel yaklaşımlar. *MKÜ Tıp Dergisi*, 2013; 4(15): 33-8.
- Baykan Z. (2011). Yaşlı Sağlığı. Yusuf Öztürk, Osman Günay (Eds.), *Halk Sağlığı Genel Bilgiler* içinde (s.769-789). Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yayınları
- Artan T. (2016). Yaşlılık ve Sosyal Hizmet. İstanbul: İÜ Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi (15/02/2020 tarihinde http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/sosyalhizmetler_ao/yaslilikvesoshiz.pdf adresinden ulaşılmıştır)
- Bilir N, Paksoy Erbaydar N. (2012). Yaşlılık Sorunları. Çağatay Güler, Levent Akın (Eds.), *Halk Sağlığı Temel Bilgiler* içinde (s.1528-1541). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları
- Brown-O'hara T. Geriatric syndromes and their implications for nursing. *Nursing*, 2013; 43: 1-3. doi:10.1097/01.nurse.0000423097.95416.50.
- Schäfer I, Leitner E-CV, Schön G, et al. Multimorbidity Patterns in the Elderly: A New Approach of Disease Clustering Identifies Complex Interrelations between Chronic Conditions. *PLoS ONE*, 2010;5. doi:10.1371/journal.pone.0015941.
- Eyigör S. Düşmelere yaklaşım. *Ege Tıp Dergisi*, 2012; 51: 43-5
- Zedelenmez A, Güven ŞD. (2016). Avanos ilçesinde yaşayan 65 yaş üstü bireylerin ev ortamlarının ev kazası yönünden değerlendirilmesi (Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi).
- Özcebe H. (2012). Kazalar ve Güvenli Toplular. Çağatay Güler, Levent Akın (Eds.), *Halk Sağlığı Temel Bilgiler* içinde (s.1134-1145). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları
- Runyan CW. Introduction: Back to the Future--Revisiting Haddons Conceptualization of Injury Epidemiology and Prevention. *Epidemiologic Reviews*, 2003; 25: 60-4. doi:10.1093/epirev/mxg005.